

Algemeen dak protocol

Het veilig betreden en belopen van daken

Portaal

Postbus 2211
3500 GE Utrecht

info@portaal.nl

Opgesteld door: Portaal

Voor Wie: Iedereen die in het kader van het uitvoeren van zijn werk daken van vastgoed van Portaal betreedt.

Datum: april 2021

Versie: 5.1

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	3
2	DOEL VAN HET DAKPROTOCOL	3
2.1	Uitvoering	3
3	HET VEILIG WERKEN OP DAKEN	4
3.1	Het betreden en het werken op het dak	4
3.2	Zone-indeling van het dakvlak	5
3.3	Verbod op betreden daken vanwege omgevingsfactoren	5
3.4	Vluchtwegen op daken tijdens werkzaamheden	6
3.5	Overige aandachtspunten bij betreden van daken	6
3.6	Incidenten (geen calamiteit)	6
3.7	Calamiteit	7
3.8	Liftmachinekamer	7
3.9	Werken op hellende daken en pannendaken	7

1 Inleiding

Portaal is zich bewust van de gevaren die schuilen in het betreden van en werken op daken. Daarom zijn in alle regio's bijna alle daken in het bezit van Portaal geïnventariseerd op de risico's op valgevaar. En zijn sinds 2012 alle platte daken boven de 3m⁻¹ in complexen van Portaal die regulier vaker dan 1 keer per jaar worden betreden, voorzien van de benodigde veiligheidsvoorzieningen, zoals bijvoorbeeld markeringen.

Naast deze aanpassingen en aangebrachte veiligheidsvoorzieningen, is er alleen sprake van een veilige werkomgeving op daken wanneer iedereen die op de daken komt de bijbehorende instructies kent, er naar handelt en de aanwezige voorzieningen op de juiste manier gebruikt.

Veel veiligheidsvoorzieningen op platte daken hebben een individueel karakter. Een voorbeeld hiervan is gebruik van een harnasgordel waarmee een medewerker zich kan vastkoppelen aan de aanwezige lijnsystemen/ankers. Veilig werken op daken vraagt om kennis van afspraken, instructie, discipline van medewerkers en de organisatie. Het vraagt ook om een andere kijk op het omgaan met risico's die werken op hoogte met zich mee brengt.

2 Doel van het dakprotocol

Het doel van het dakprotocol is om het beleid van Portaal voor het werken op daken om te zetten in een algemene instructie en te voorzien van een heldere procedures. Het beleid is dat altijd veilig op daken gewerkt wordt en dat hiervoor de geldende regels worden gevolgd.

Portaal hanteert de reguliere arbeidshygiënische strategie voor de aanpak van risico's bij werken op hoogte. Dit betekent dat de onderstaande volgorde van maatregelen wordt aangehouden:

1. Bronaanpak: maatregelen die de oorzaak van het risico wegnemen
2. Collectieve aanpak: maatregelen die risico's collectief verminderen/wegnemen, onafhankelijk van persoonlijk gebruik
3. Individuele maatregelen: maatregelen die risico's individueel verminderen/wegnemen, afhankelijk van persoonlijk gebruik
4. Persoonlijke beschermingsmiddelen: maatregelen gericht op individuele bescherming

Het dak protocol geldt voor iedereen die daken van vastgoed van Portaal betreedt voor het uitvoeren van werkzaamheden. Dit betreft zowel de medewerkers in dienst van Portaal, als derden die in opdracht van Portaal werken op/aan het bezit van Portaal. Met dit dakprotocol wil Portaal deze medewerkers informeren over de voorzieningen die op de daken aanwezig (kunnen) zijn en hoe deze te gebruiken. Het is voor Portaal belangrijk dat dat iedereen die in opdracht van Portaal werkzaamheden verricht, zoals eigen personeel, personeel van derden en zzp'ers, deze werkzaamheden veilig en met de juiste middelen uitvoert.

Dit dakprotocol wordt door de verantwoordelijke leidinggevende gebruikt om medewerkers te informeren over de afspraken en werkwijzen bij Portaal.

2.1 Uitvoering

Als er gewerkt moet worden op daken zonder permanente veiligheidsvoorzieningen moeten tijdelijke veiligheidsvoorzieningen worden getroffen door de uitvoerende partij, die het valgevaar wegnemen. Zodat altijd veilig gewerkt wordt. Denk hierbij aan rolsteigers, opklapbare randbeveiliging of andere voorzieningen die het risico op valgevaar wegnemen.

Inspecties van daken, tussen de 2,5 m⁻¹ en 3 m⁻¹ hoog, mogen worden gedaan vanaf een ladder. Voor herstel werkzaamheden op deze daken dient de uitvoerende partij tijdelijke voorzieningen te plaatsen. Deze voorzieningen moeten, aantoonbaar, het risico op valgevaar wegnemen. Dit kunnen voorzieningen zijn zoals een rolsteiger of een tijdelijk hekwerk.

Aanwezige valbeveiligingsvoorzieningen, zoals ankerpunten en -lijnen, op het dak mogen alleen worden gebruikt voor het veilig betreden van het dak, het verplaatsen op het dak en het uitvoeren van kortdurende werkzaamheden aan of op het dak, zoals:

- Dakinspecties en -opnames
- Periodieke reiniging van het dak
- Reparaties van dakbedekking (niet geheel vervagen of overlagen van)
- Plaatsen, verwijderen of onderhouden van (collectieve) voorzieningen

Voor andere werkzaamheden dan kortdurende werkzaamheden, zoals het vervangen of overlagen van dakbedekking, mag geen gebruik worden gemaakt van aanwezige valbeveiligingsvoorzieningen op het dak. In dat geval moeten veiligheidsvoorzieningen worden toegepast die zijn aangepast aan de werkzaamheden die op het dak worden uitgevoerd.

Dit zijn dan altijd collectieve voorzieningen. Deze voorzieningen bieden beveiliging tegen valgevaar bieden onafhankelijk van de persoon. Voorbeelden hiervan zijn visuele markering, fysieke afzetting of tijdelijke hekwerken¹.

3 Het veilig werken op daken

In de onderstaande paragrafen staan de afspraken die van toepassing zijn voor personen die daken betreden. In de [Bijlage Algemeen Dak Protocol Portaal Het veilig betreden en belopen van daken](#) wordt dieper ingegaan op voorziening en daken:

- gebruikte pictogrammen
- afzettingen en markeringen op daken

In deze bijlage staan ook instructies voor:

- het gebruik van o.a. een ladderborgingspunt
- het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen
- wat te doen in geval van een incident of calamiteit

3.1 Het betreden en het werken op het dak

Vanuit Portaal zijn standaard regels opgesteld voor het betreden van daken.

Een dak mag alleen betreden worden wanneer:

- Geen sprake is van een verbod daken te betreden in verband met specifieke weersomstandigheden of overige omgevingsfactoren²
- Het platte dak is voorzien van valbeveiliging, belijning of fysieke afzetting

Personen die het dak betreden moeten:

- Bevoegd zijn om het dak te betreden c.q. de noodzakelijke instructie hebben gevolgd.
  - Altijd minimaal met z'n tweeën het dak betreden
  - Gebruik maken van de aanwezige valbeveiligingsvoorzieningen
- of
- Op de daarvoor bestemde tegelpaden binnen het afzettingsgebied van 2 m⁻¹ zone blijven.
- of
- Minimaal 4 m⁻¹ van de dakrand blijven³.

¹ Bron: <http://www.sbd.nl/images/stories/pdf/brochures/brancheafpraak-voorkom-valgevaar-op-platte-daken.pdf>

² zie paragraaf 3.3 Verbod op betreden daken vanwege omgevingsfactoren

³ zie paragraaf 3.2 zone-indeling van het dakvlak

3.2 Zone-indeling van het dakvlak

Een dak is per definitie een onveilig gebied, omdat de kans op valgevaar altijd aanwezig is. Personen moeten bij het betreden van een dak daarom altijd alert zijn. Ieder dakvlak vanaf 2,5 m⁻¹ hoogte kan in drie zones worden ingedeeld:

1. meer dan 4m⁻¹ van de dakrand: veilig werkgebied
2. minder dan 4m⁻¹ maar meer dan 2m⁻¹ van de dakrand: veilig werkgebied *mits*
3. minder dan 2m⁻¹ van de dakrand: *altijd* aanvullende voorzieningen nodig

meer dan 4m⁻¹ van de dakrand:

De veilige werkgebied mits voorzien van een markering dakvlak. De markering dient eenduidig te zijn. Het veilige werkgebied (>4m⁻¹ van dakrand) en de weg daar naar toe zijn middels permanente markering aangegeven.

zone minder dan 4m⁻¹ maar meer dan 2m⁻¹ van de dakrand:

Deze zone is een veilige werkgebied mits voorzien van een fysieke afzetting van min. 1m⁻¹ hoogte op minimaal 2m⁻¹ van de dakrand.

Zone minder dan 2m⁻¹ van de dakrand:

Te allen tijde aanvullende maatregelen benodigd bij het betreden van deze zone zoals valbeveiligingssysteem of (tijdelijke) hekwerken.

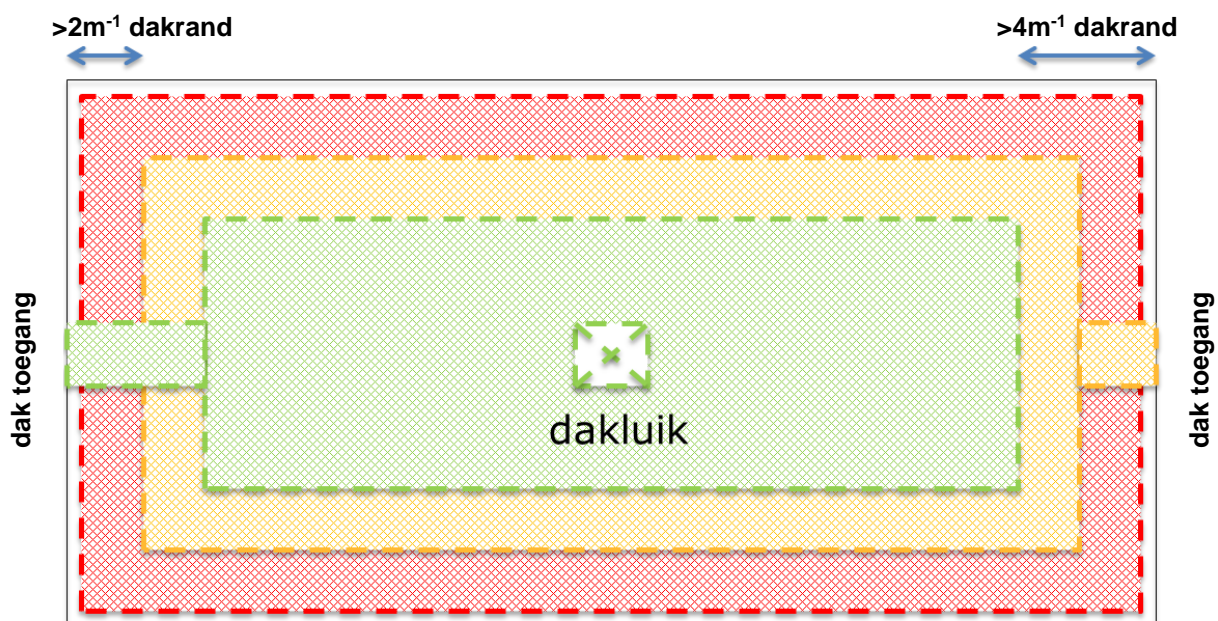

Fig.1 Zone indeling dak, daken hoger dan 3m⁻¹ boven maaiveld

3.3 Verbod op betreden daken vanwege omgevingsfactoren

In verband met veiligheid is het bij sommige weersomstandigheden verboden om de daken te betreden. Er worden dan dus geen werkzaamheden op daken verricht. Daken mogen niet worden betreden bij:

- windkracht 6bft of hoger
- bliksem of onweer
- sneeuw
- ijzel
- donkere onverlichte omstandigheden
- een hittegolf

Er is sprake van een hittegolf als minimaal 5 dagen de maximum temperatuur 25,0 °C of hoger is. Waarvan minimaal 3 dagen de maximum temperatuur 30,0 °C of hoger is⁴.

Een dak mag ook niet worden betreden tijdens dusdanig zware regenval/sneeuwval dat meer dan 10% van het dak onder water staat of bedekt is met sneeuw. Onder dergelijke omstandigheden kan sprake zijn van instortingsgevaar door water-/sneeuwaccumulatie.

Bij twijfel mag nooit het risico worden genomen om het dak te betreden. Neem dan contact op met de leidinggevende van de afdeling/ het team.

3.4 Vluchtwegen op daken tijdens werkzaamheden

Op veel daken zijn geen (aparte) vluchtwegen aanwezig. Het dak is vaak slechts via één route te betreden en te verlaten. Daarom moet voorafgaand aan de werkzaamheden de vluchtweg worden gecontroleerd of deze vrij is van obstakels. Pas als eventuele obstakels veilig verwijderd zijn, mogen de werkzaamheden op het dak worden gestart. Als de vluchtweg niet vrij gemaakt kan worden van obstakels wordt dit gemeld bij de eigen leidinggevende en Portaal (opzichter/projectleider). De werkzaamheden worden dan niet gestart.

Als er werkzaamheden worden uitgevoerd waarbij de enige vluchtweg geblokkeerd kan raken, dan moet voor een tweede vluchtweg worden gezorgd. Ook in dit geval mogen de werkzaamheden pas gestart worden als aan deze en alle andere voorwaarde wordt voldaan.

3.5 Overige aandachtspunten bij betreden van daken

Als in de opdracht het aan- en afmelden bij een bij een medewerker van Portaal zoals een huismeester, opzichter, enz. is afgesproken dan kunnen werkzaamheden pas gestart worden als het aanmelden is gebeurd.

Na het afronden van de werkzaamheden vindt een afmelding plaats bij de betreffende medewerker van Portaal.

Bijzonderheden die zich voordoen tijdens de werkzaamheden worden altijd gemeld aan de eigen leidinggevende en bij Portaal.

3.6 Incidenten (geen calamiteit)

Portaal maakt onderscheid tussen incidenten en calamiteiten. Bij een onverwachte gebeurtenis waarbij geen sprake is van (mogelijk) ernstig persoonlijk letsel en/of materiële schade spreekt Portaal van een incident. Wanneer sprake is van een incident, er is bijvoorbeeld sprake van beschadigingen aan veiligheidsvoorzieningen op het dak, moet dit in het logboek⁵ worden vermeld. Van incidenten wordt ook melding gedaan bij de opzichter en projectleider van Portaal. Als dit niet lukt, dan wordt het incident gemeld bij Portaal Klantenservice, telefonisch te bereiken op:

- **0318 - 89 89 89**

---

⁴ Zie ook: [Hitteprotocol Portaal](#)

⁵ Logboek is in beheer bij de Asset manager van de betreffende regio

3.7 Calamiteit

Als er sprake is van een onverwacht voorval met (mogelijke) ernstige persoonlijke letsel en/of materiële schade, gerelateerd aan woningen of vastgoed in eigendom of beheer van Portaal dan wordt van een calamiteit gesproken.

Bij een calamiteit blijf kalm en alarmeer altijd eerst de hulpdiensten

- **bel 112**

Meld de calamiteit daarna ook zo snel mogelijk bij Portaal. Een calamiteit kan door iedereen gemeld worden. Een calamiteit wordt binnen en buiten kantooruren gemeld via het telefoonnummer van de Portaal Klantenservice:

- **0318 - 89 89 89**

Volg na de melding van een calamiteit de instructies op van de hulpdiensten.

Na het melden van een calamiteit wordt het [interne calamiteiten protocol](#) van Portaal opgestart.

Ook in het geval van calamiteiten die plaatsvinden bij werken op hoogte moet de gebeurtenis in het logboek⁶ worden vermeld.

3.8 Liftmachinekamer

Het is **ten strengste verboden** om liftmachinekamers te betreden zonder begeleiding van een gekwalificeerde liftmonteur die gemachtigd is de machinekamer te betreden.

De liftmachinekamer mag niet toegankelijk zijn voor onbevoegde personen. Als het noodzakelijk is dat de liftmachinekamer betreden moet kunnen worden door niet gekwalificeerd personeel, bijvoorbeeld omdat de enige toegang tot het dak door de machine kamer voert, dan moet deze route zijn afgeschermd door een hekwerk/wand. Dit hekwerk (of deze wand) moet alle liftonderdelen afschermen en voldoende stevig zijn om bescherming te bieden. Het hekwerk/ de wand is, indien noodzakelijk, voorzien van een afsluitbare deur, zodat een liftmonteur voor onderhoud de lift onderdelen kan bereiken.

3.9 Werken op hellende daken en pannendaken

Gezien de geringe frequentie van betreden van dit type daken (pannendaken en dakkapellen), worden op pannendaken en dakkapellen geen permanente veiligheidsvoorzieningen aangebracht. Bij het uitvoeren van werkzaamheden op locaties worden collectieve maatregelen genomen die bescherming bieden aan meerdere personen tegelijkertijd, zoals een dakrandbeveiliging, een dakkapelsteiger of een steiger met leuning.

Bij het uitvoeren van werkzaamheden op hellende daken dient men extra alert te zijn op het risico van valgevaar. Het is dus altijd verplicht om valbeveiliging toe te passen, bijvoorbeeld in de vorm van steigers of dakrandbeveiliging die in de dakgoten te plaatsen zijn. Pas als collectieve voorzieningen fysiek niet mogelijk zijn kan worden volstaan met voorzieningen die gericht zijn op individuele bescherming. Deze voorzieningen moeten het individu bescherming bieden tegen valgevaar.

---

⁶ Logboek is in beheer bij de Asset manager van de betreffende regio